

Tadqiqot.uz

ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛЛАРИ

2020

- » Ҳуқуқий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидағи изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

No 20
30 сентябрь

conferences.uz

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 20-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
24-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
20-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-24**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
20-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-24**

ТОШКЕНТ-2020

УУК 001 (062)
КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2020]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 20-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 30 сентябрь 2020 йил. - Тошкент: Tadqiqot, 2020. - 9 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиши йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга баршиланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илфор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, очимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1.Хуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б.,ю.ф.н. Юсувалиева Раҳима (Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2.Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна(Фарғона давлат университети)

3.Тарих саҳифаларидағи изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4.Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманганд мухандислик-қурилиш институти)

5.Давлат бошқаруви

PhD Шакирова Шоҳида Юсуповна (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази)

6.Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна(Андижон давлат университети)

7.Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Хамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш худудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажида Дилдора Раҳматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Воҳидова Меҳри Ҳасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидағи инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброҳимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобоҳонов Олтибой Раҳмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Мусиқа ва ҳаёт

Доцент Чарисев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқаюм Раҳимбердиевич (Наманган мухандислик-курилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган мухандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.Ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқовиҷ, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлантириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўқтам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толивович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг хаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Сахифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

**ГЕОЛОГИЯ-МИНЕРОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ
ИННОВАЦИЯЛАР**

1. Расулов Нурали Фазлиддинович

ТАБИАТ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА ЭЛЕМЕНТЛАРНИНГ МИНЕРАЛ ҲОСИЛ
ҚИЛИШИ 7

ГЕОЛОГИЯ-МИНЕРОЛОГИЯ СОҲАСИДАГИ ИННОВАЦИЯЛАР

ТАБИАТ БИЛАН ҲАМКОРЛИКДА ЭЛЕМЕНТЛАРНИНГ МИНЕРАЛ ҲОСИЛ ҚИЛИШИ.

Расулов Нурали Фазлиддинович
Чирчиқ олий танк кўмондон-муҳандислик билим юрти
Умум-техника фанлари кафедаси ўқитувчisi
+998993769349

Аннотация. Муаллиф тамонидан мақолада таббий шароитда минералларни ҳосил бўлиш йўлларини ҳақида ёритиб берилди.

Калит сўзлар: қидириш мезонлари, мезонлар классификацияси, стратиграфия, литология, структуралар, тектоника,

Минераллар қўйидаги йўллар билан ҳосил бўлади.

Минераллар магманинг кристалланишидан ҳосил бўлади.

Магма-еर пўстининг остки қисмида ўтли, суюқ қотишма ҳолда жойлашган, совиганида тоғ жинслари ва турли минераллар ҳосил қилувчи мураккаб модда. Бу масса ҳар хил суюқ-қотишма моддалардан иборат бўлса кам, бунинг ичida энг кўпи ва аҳамиятга эга бўлгани силикатли қотишмалар ҳисобланади. Магманинг ичida доимо ҳар хил газлар ва ўта қизиган буғлар - қисман диссоциация ҳолидаги сув, HF, H2S, CO, CO2 ва бошқалар мавжуд бўлиб, улардан ташқари тез учиб кетувчи газ - B, S, F ва бошқалар кам иштирок этади. Бу компонентлар силикатларнинг эриш температурасини пасайтиради ва кристаллашишга турли минераллар, фойдали қазилма конлари (хром, титан, апатит конлари) ҳосил бўлишига олиб келади.

Сув ва газларнинг кутарилиши натижасида минераллар ҳосил бўлади.

Булқанлар каракатга келганда ундан сув билан бирга жуда кўп газ ва бошқа ҳолдаги бирикмалар ажralиб чиқади. Газ колидаги бирикмалар совуқ кратер деворларига ўтириб қотиш оқибатида турли минераллар тўплами ҳосил бўлади. Масалан, олтингугурт ва бор кислотаси шу йўл билан ҳосил бўлади.

Буғланиш ва тўйинниш.

Буғланиш туфайли сув хавзаларида шўр сувлар тўйинади. Натижада турли тузлар чўқмалар, яъни туз конлари ҳосил бўлади. Масалан, натрий, калий ва магний тузлари шу йўл билан ҳосил бўлади.

Газларни газлар, суюқликлар ва қаттиқ жисмларга таъсири натижасида ҳосил бўлади.

Замонавий вулқанларни ва фуморолларни ўрганиш натижасида фумороллар, асосан, кўпчилик металларнинг сульфидларидан ташкил топиши аниқланди. Масалан, мис, рух, кўрғошин минераллари газлардан ажralиб чиқади. Бир турдаги газларнинг иккинчи турдаги газларга ва турли суюқликларга таъсири натижасида ҳам турли минераллар ҳосил бўлади.

Суюқликларни суюқликлар ва қаттиқ минераллар билан реакцияга кириш натижасида ҳам турли минераллар ҳосил бўлади.

Суюқликлар ер пустининг ичкарисига қараб силжиб ва ер устки қисмидан кўпинча турли химик элементларни эриган ҳолда олиб юради. Маълум бир шароитда бир бирикмаларнинг иккинчи бирикмалар билан кушилиши натижасида янги минераллар ҳосил бўлади.

Турли бирикмалар билан қаттиқ минераллар ўртасидаги реакция катта аҳамиятга эга. Қаттиқ ҳолдаги минераллар суюқ бирикмалар билан учрашади. Маълум шароитда улар билан алмashiш реакциялари юз беради. Олдин ҳосил бўлган минераллар янги минерал-

лар билан қўшилиб ва ўрин алмаштириш натижасида янги минераллар пайдо бўлади. Бу ҳол метасоматизм дейилади. Метасоматизм жуда кўп конларни (вольфрам, мис, рух, кўрғошин) ҳосил бўлишида катта аҳамиятга эга.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Авдонин В.В. Поиски и разведка месторождений полезных ископаемых: Учебник для вузов / В.В.Авдонин, Г.В.Ручкин, Н.Н. Шатагин, Т.И. Лыгина, М.Е. Мельников; Под ред. В.В. Авдонина. - М.: Академический Проект; Фонд «Мир», 2007. - 540 с. - (Gaudeamus).
2. Шоёқубов Т.Ш., Мирусманов М.А., Содиқов С.Т. Фойдали қазилма конларини разведка қилиш ва геологик-иқтисодий баҳолаш асослари. Ўқув қўлланма. ТошДТУ. Тошкент. 2003, 96 б.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 20-КҮП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(24-қисм)

Масъул мухаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусаҳҳиҳ: Файзиев Фарруҳ Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 30.09.2020

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000